

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**ДАЙДЖЕСТ
УКРАЇНЬСЬКОЇ ГЕЛЬСІНЬСЬКОЇ СПІЛКИ З ПРАВ ЛЮДИНИ (УГСПЛ)
ВИПУСК № 9(62), ПРОГРАМА USAID «ПРАВА ЛЮДИНИ В ДІЇ»**

Липень-серпень 2020

ЗМІСТ

РЕАЛІЗОВАНІ В РАМКАХ ПРОГРАМИ ЗАХОДИ	2
МОНІТОРИНГ, АНАЛІТИКА ТА АДВОКАТУВАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ	2
СТРАТЕГІЧНИЙ СУДОВИЙ ЗАХИСТ	5
БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА	7
ПРОСУВАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА НАВЧАННЯ В СФЕРІ ЇХ ЗАХИСТУ	10
ГОЛОВНІ НОВИНИ В СФЕРІ ПРАВ ЛЮДИНИ	12

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

РЕАЛІЗОВАНІ В РАМКАХ ПРОГРАМИ ЗАХОДИ

МОНІТОРИНГ, АНАЛІТИКА ТА АДВОКАТУВАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ

Текст проекту концепції перехідного правосуддя спрямовано до Офісу Президента

Вітаємо усіх причетних! Робоча група з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій Комісії з питань правової реформи при Президентові України фіналізувала концепцію перехідного правосуддя для України та [скерувала](#) її до Офісу Президента на розгляд. Очікується, що документ буде прийнятий у формі указу глави держави, а Уряду та Парламенту буде доручено розробити необхідні закони і підзаконні акти.

Нагадаємо, українську концепцію перехідного правосуддя готувала робоча група з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, створена Президентом Зеленським ще в серпні 2019 року, та до складу якої також входить представник УГСПЛ/Програми USAID «Права людини в дії». Наразі від оприлюднення повного тексту концепції поки свідомо відмовилися «щоб уникнути неправильного тлумачення», але поряд з тим [повідомляється](#), що влада готує комунікаційну стратегію, щоб пояснити населенню важливість перехідного правосуддя. Розгорнутіше про те, яким буде перехідне правосуддя на Донбасі і у Криму, можна дізнатись за [цим посиланням](#).

Дистанційний нотаріат – можливий

Дистанційне надання нотаріальних послуг давно стало звичною практикою у Грузії та США. Україна ж тільки зараз активізувала свої зусилля щодо впровадження такої системи нотаріату. Насправді, дуже гостро відчувають проблему мешканці тимчасово окупованих територій Донбасу та Криму, адже для того, щоб вчинити елементарну дію (наприклад, засвідчити справжність власного підпису на документах), необхідно витратити час (кілька днів) та кошти і їхати на підконтрольну Україні територію. Ще у гіршому становищі маломобільні групи населення, які інколи зовсім не в змозі самотійно пересуватися.

Враховуючи пов'язану з нотаріальними послугами кількість звернень, які отримують правозахисники, УГСПЛ/Програма разом з Представництвом Президента України в Криму (м. Київ) [дослідили проблеми](#), [вивчили іноземний досвід](#), [врахували переваги і потенційні ризики](#) такої системи та пропонують розпочати впровадження в Україні системи дистанційного нотаріату. Далі буде!

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ**

Переваги дистанційного нотаріату			
Переваги	Пояснення		
<p>Економія часу та коштів</p>	Жителі ТОТ не будуть нести транспортні витрати для використання послуг нотаріуса.	<p>Спрощення процедури перетину адміністративного кордону</p>	Батьки малолітніх та неповнолітніх дітей отримають можливість дистанційно оформити згоду на виїзд дитини за кордон або за межі окупованої території.
<p>Фінансова зацікавленість</p>	Нотаріальні контори та окремі нотаріуси отримуватимуть більший прибуток від наданих послуг.	<p>Спрощення процедури отримання правових послуг</p>	Жителям ТОТ буде простіше уповноважити юристів (адвокатів) здійснювати представництво їх інтересів.
		<p>Створення умов для здійснення пенсійних виплат немобільним жителям окупованих територій</p>	Завдяки дистанційному оформленню довірчості повірений може отримувати пенсію від імені пенсіонера (за умови видачі довірчості строком до 1 року)

Ініціюємо «аудит» реєстрів, що пов'язані зі збройним конфліктом на Донбасі та тимчасовою окупацією Криму

УГСПЛ/Програма разом з Представництвом Президента України в Криму (м. Київ) та Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України [ініціювали аналіз](#) таких реєстрів та баз даних, що наявні як у держави, так й у громадських організацій. Після вивчення поточної ситуації будуть запропоновані спільні рекомендації з організації їх функціонування та розвитку, щоб уникнути дублювання повноважень та працювати максимально ефективно для виконання задач перехідного правосуддя. Зокрема, це стосується доцільності створення окремої інституції, яка б документувала факти порушень прав людини та воєнних злочинів та концентрувала їх в єдиній базі, яка поєднуватиме дані різних реєстрів.

До 6-ї річниці звільнення Слов'янська оприлюднено звіти, які [ще більше] доводять відповідальність экс-командира бойовиків Гірка за воєнні злочини

6 липня УГСПЛ/Програма разом з представниками Коаліції «Справедливість заради миру на Донбасі» [презентували](#) серію звітів про порушення прав людини під час захоплення та окупації Слов'янська з 12 квітня по 5 липня 2014 року. Звіти містять свідчення 78 осіб про воєнні злочини (включаючи позасудові страти, тортури та переслідування за релігійною ознакою), скоєні у місті представниками незаконних збройних формувань під керівництвом громадянина РФ Ігоря Гірка¹.

Пізніше презентація [перемістилася вже до самого Слов'янська](#)², де люди досі пам'ятають безчинства, які вчиняли окупанти. Спікери розповідали те ж саме, що і в Києві, але реакція

¹ [Додаткове посилання](#) (російською).

² [Додаткове посилання](#).

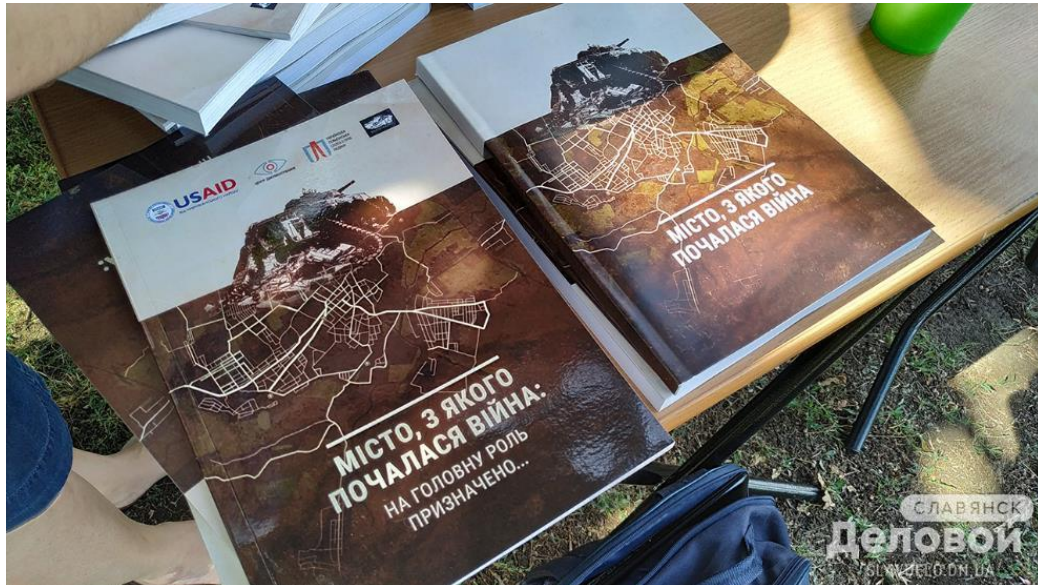

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬСКА
ГЕЛЬСІНСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

на озвучене була іншою – складні питання та розгорнуті коментарі людей. Дякуємо мешканцям міста за виявлений інтерес до нашої роботи.

Про пошук істини під час та після збройного конфлікту

Право на правду – один з найчутливіших елементів перехідного правосуддя, адже він стосується подробиць грубих порушень прав людини та МГП. Це право дозволяє встановити не лише причини агресії (у нашому випадку – з боку РФ) та встановити зв'язок з наслідками, а й дійти до висновків аби унеможливити повторення конфліктів в майбутньому. Поки ж право на правду продовжує розвиватися і може характеризуватися по-різному в різних правових системах. Одна з книг на цю тему, яку радять почитати наші документатори, та яку вони переклали для україномовних читачів, знаходиться [за посиланням](#).

Інші новини УГСПЛ у цьому напрямку:

- **Аналітичний огляд «Крим без правил. Окуповане правосуддя» вже доступний англійською**

Окупувавши територію півострову у лютому-березні 2014 року, РФ встановила повний контроль і над діяльністю кримських судів. Тепер в Криму «діє» російське законодавство, а суди зобов'язані його застосовувати не лише до правовідносин, які виникли після окупації, але і до правовідносин, які виникли до неї. Всі ці факти знайшли відображення у новому аналітичному огляді з серії «Крим без правил» (№5, частина перша), що відтепер доступний як [англійською](#), так і [російською](#).

- **Заява правозахисних організацій щодо знищення Православної церкви України в Криму – посилання [українською](#) та [англійською](#).**

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

СТРАТЕГІЧНИЙ СУДОВИЙ ЗАХИСТ

Метою програми USAID «Права людини в дії» в цьому напрямку є підтримка на національному і міжнародному рівнях стратегічних судових справ для захисту суспільних інтересів³, а також їх широке висвітлення серед професійної спільноти та громадськості. Загальна кількість стратегічних справ, які стосуються конфлікту та підтримані Центром стратегічних справ (ЦСС) УГСПЛ в рамках програми, складає 165.

Ігор Склярів, якого представники незаконних збройних формувань примусово усунули з посади Амвросіївського⁴ міського голови, прагне справедливості

Незаконність рішення міської ради вже визнана судом, та решту трудових прав відновити поки не вдалося. [Юристи зазначають](#), що правовий статус голів місцевого самоврядування, населенні пункти яких тимчасово окуповані, включно зі статусом Ігоря Склярова, за 6+ років збройного конфлікту так і не визначили. Водночас, ради не ліквідували, вибори не відбувалися, тож (де-юре) вони продовжують існувати у тому складі, який був обраний ще у 2010 році, хоч виконувати свої функції не в змозі.

УГСПЛ/Програма розробила ще одного чат-бота, який готує документи до суду – тепер вже мова йде про пенсійні заборгованості

Чат-бот [створено](#) з метою забезпечення доступу до правової допомоги осіб, які не мають можливості користуватися послугами юриста. Зокрема, йдеться про ВПО та громадян, що мешкають на тимчасово окупованих територіях Донецької та Луганської областей, а також Криму. Розрахований такий онлайн помічник виключно на тих, хто має заборгованість за пенсійними виплатами та тих, хто має статус ВПО. Інструкція з користування доступна за [посиланням](#).

Нагадаємо, раніше Програмою USAID було розроблено бота щодо [стягнення заборгованостей за аліментами](#).

Волноваський теракт: коли винні будуть покарані?

13 січня 2015р. на блокпосту українських військових біля Волновахи, що на Донеччині, «Град» терористів знищив автобус з пасажирами. 12 з них загинули, 19 – отримали поранення. Нещодавно [відбулося](#) чергове засідання по цій справі, де інтереси потерпілого та декількох родичів загиблих та поранених осіб представляла юристка ЦСС. Вона вірить, що винні будуть покарані, а в судах міжнародних інстанцій буде встановлена відповідальність Російської Федерації.

³ Найпотужніший інструмент захисту прав людини; ведуться в інтересах громадянина чи групи громадян з метою досягнення системних змін в правовій сфері на благо суспільства та використовується з метою створення судової практики (прецедентів).

⁴ Нині окуповане містечко Донецької області.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

Відлуння цієї справи ще довго буде чутно, але принаймні зараз завдяки поданим заявам потерплі хоча б отримали виділену Кабінетом міністрів України разову допомогу у зв'язку із отриманими тілесними ушкодженнями чи загибеллю рідних внаслідок обстрілу автобусу.

Відшкодувати обстріл: місія нездійсненна, бо держава не платить – так коротко можна описати процес отримання компенсації за зруйноване в ході збройного конфлікту майно

Понад 50 тисяч будинків цивільного населення пошкоджені по обидва боки лінії зіткнення⁵. За кожен такий випадок власники мають отримати відшкодування. Та у 2020 р. постраждали досі намагаються отримати бодай якісь гроші за шкоду, завдану ще у 2014. На 7-му році збройного конфлікту в Україні досі повноцінно не функціонують не лише позасудові механізми отримання компенсацій, а й за рішенням суду отримати гроші не так просто – [виплачувати відмовляється Державна казначейська служба України](#).

На жаль, таку ж перспективу в Україні мають і ті, хто залишився проживати поблизу лінії розмежування та досі потерпає від обстрілів. Вони (начебто) мають право на досудову компенсацію за зруйноване/пошкоджене майно, та скористатися оновленою у 2019 році Постановою № 947 «Про затвердження Порядку надання та визначення розміру грошової допомоги постраждалим від надзвичайних ситуацій, які залишилися на попередньому місці проживання» через рік після внесення до неї цих важливих змін [НЕ МОЖУТЬ](#).

Інші новини УГСПЛ у цьому напрямку:

Подання до Європейського суду з прав людини (ЄСПЛ)

- Одна зі справ стосується розслідування обставин, за яких 2016 року сина заявника біля м. Бахчисарай, Крим, зупинили невідомі особи, схопили та вивезли в невідомому напрямку. Слідчими органами РФ, а також Прокуратурою Криму в Україні було розпочато досудові розслідування, які виявились неефективними та неспроможними встановити місцезнаходження та обставини викрадення людини.

⁵ За даними Моніторингової місії ООН з прав людини.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

- У іншій справі заявник, уродженець Криму, намагався проїхати на півострів на похорон батька, але на адмінкордоні окупаційні сили повідомили його про те, що російська ФСБ заборонила йому в'їзд до Росії до 2054 року у зв'язку з тим, що він, так би мовити, «несе загрозу національній безпеці РФ». Юристи вважають, що це, окрім іншого, зачіпає право людини на повагу до приватного життя та право на свободу пересування.

БЕЗОПЛАТНА ПРАВОВА ДОПОМОГА

[Мережа громадських приймалень УГСПЛ](#) продовжує надання безоплатної правової допомоги (в т.ч. у формі виїзних засідань у віддалених районах), проведення інформаційно-просвітницьких заходів в сфері прав людини, а також документування воєнних злочинів та порушень прав людини, пов'язаних з конфліктом. USAID в рамках програми «Права людини в дії» підтримує діяльність громадських приймалень (ГП) в містах [Торецьк](#), [Маріуполь](#), [Краматорськ](#) та [Покровськ](#) Донецької області, [Станиця Луганська](#), [Суми](#) та Дніпро, які надають допомогу постраждалому від конфлікту населенню, Київську [об'єднану приймальню](#) з питань Криму та Донбасу, а також спеціалізовану приймальню з кримських справ у Херсоні.

Олександр Бондаренко – єдиний цивільний на Дніпропетровщині, якому у 2020 році вдалося отримати рішення Міжвідомчої комісії при Міністерстві ветеранів, що він набув інвалідності внаслідок війни

Пан Бондаренко дістав поранення на ворожому блокпосту у 2014-му, однак в його медичних документах до останнього часу фігурувало «загальне захворювання». Два роки пішло на те, аби довести, що втрата здоров'я пов'язана з війною на Донбасі. *«Олександр зможе розраховувати на більші виплати, лікування та оздоровлення у військових шпиталях за кошти держави та інші пільги, гарантовані ветеранам. Головне для нього навіть не це, а відновлення справедливості»*, – коментує координаторка громадської приймальні у Дніпрі, яка [опікувалася цією справою](#). На жаль, в Україні таких справ десятки, хоча за шість років війни на Донбасі, за даними ООН, поранення отримали від 7 до 9 тисяч мирних мешканців.

Тішимося, що [алгоритм](#), яким саме є скористався Олександр, щоб отримати відповідний статус, підготували саме юристи УГСПЛ/Програми USAID.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

**УКРАЇНЬСЬКА
ГЕЛЬСІНСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ**

ЯК ЦИВІЛЬНІЙ ОСОБІ ДОВЕСТИ ЗВ'ЯЗОК УШКОДЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я

(поранення, контузії, каліцтва або захворювання) з військовими подіями, отримати статус інваліда війни та захист з боку держави

(згідно Постанови КМУ №306 від 25 квітня 2018 р.)

ХТО МАЄ ПРАВО?

- ✓ **особи, які до 1 грудня 2014 року** одержали поранення чи інші ушкодження здоров'я від вибухових речовин, боєприпасів і військового озброєння на території проведення АТО/ОСС;
- ✓ **особи, які з 1 грудня 2014 року** одержали поранення чи інші ушкодження здоров'я від вибухових речовин, боєприпасів і військового озброєння на території проведення АТО/ОСС, де органи державної влади здійснюють свої повноваження, та в населених пунктах, розташованих на лінії зіткнення (розмежування).

ЯК ДІЯТИ?

Якщо вам встановлено інвалідність внаслідок ушкодження здоров'я на території проведення АТО/ОСС, слід надіслати на розгляд Міжвідомчої комісії з питань встановлення факту отримання особами поранень чи інших ушкоджень здоров'я, одержаних від вибухових речовин, боєприпасів і військового озброєння на території проведення АТО (далі – Міжвідомча комісія), утвореної при Державній службі у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції, наступні документи:

- ✓ заява постраждалої особи встановленого зраза;
- ✓ **копії паспорта** та документа, що засвідчує реєстрацію фізичної особи у Державному реєстрі фізичних осіб – платників податків, виданого органом доходів і зборів;
- ✓ **копії** первинної медичної документації;
- ✓ **висновок** медичного експерта, що засвідчує факт отримання поранень чи інших ушкоджень здоров'я від боєприпасів;
- ✓ **копія** довідки МСЕК про групу і причину інвалідності;
- ✓ **довідка** про відсутність (нааявність) судимості за злочин проти основ національної безпеки України або злочин проти громадської безпеки;
- ✓ **витяг** з Єдиного реєстру досудових розслідувань про відкриття кримінального провадження стосовно факту отримання постраждалою особою поранень чи інших ушкоджень здоров'я від боєприпасів;
- ✓ **інші документи**, які можуть засвідчити отримання вами ушкоджень здоров'я від боєприпасів на території проведення АТО/ОСС.

ЯКИЙ ТЕРМІН РОЗГЛЯДУ ЗАЯВИ?

Рішення приймається в **місячний строк з дня отримання документів**. Ухвалене комісією рішення повинно бути надіслано вам протягом трьох робочих. Рішення про відмову можна оскаржити у судовому порядку.

ЯКІ ПІДСТАВИ ДЛЯ ВІДМОВИ?

- ✓ **Нааявний** судовий вирок за злочини проти основ національної безпеки та злочини проти громадської безпеки;
- ✓ **поранення** чи інші ушкодження здоров'я отримані внаслідок вчинення злочину або адміністративного правопорушення, у стані алкогольного, наркотичного чи токсичного сп'яніння, навмисного спричинення собі тілесного ушкодження чи іншої шкоди своєму здоров'ю, не в період і не на території проведення АТО/ОСС;
- ✓ **у разі підроблення** документів або подання недостовірної інформації.

ЩО РОБИТИ ПІСЛЯ ОТРИМАННЯ РІШЕННЯ?

На підставі рішення міжвідомчої комісії МСЕК протягом **п'яти днів** устанавлює **причинний зв'язок одержаної інвалідності з ушкодженням здоров'я від боєприпасів** та видає вам довідку про групу та причину інвалідності.

ЯКІ ПЕРЕВАГИ ЦЕ НАДАЄ?

Встановлення причинного зв'язку інвалідності з отриманими пораненнями чи іншими ушкодженнями здоров'я від боєприпасів надає вам право на **визнання особою з інвалідністю внаслідок війни та користування пільгами для цієї категорії осіб**. Пільги, на які мають право особи з інвалідністю внаслідок війни, встановлені в ст.13 Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Понад три з половиною роки СБУ розслідує справу про вбивство дитини, але чи велося слідство взагалі?

В 2015 році в результаті сильного обстрілу пані Наталя Клименко з Мар'їнки втратила не лише дім, а найдорожче – 5-місячну доньку. Вже не в змозі чекати на справедливість від українських правоохоронців, пані Наталя [за підтримки наших юристів](#) звернулась до ЄСПЛ. «Якщо ЄСПЛ візьметься до розгляду справи, Наталя зможе розраховувати на певну моральну та матеріальну компенсацію. Відповідачами в суді мають виступити держави Україна та Росія», – прокоментувала юристка ГП у Дніпрі.

Підвищення обізнаності громадян з питань захисту їх прав та інші теми, дотичні до діяльності Програми USAID

- [Інформаційна сесія](#) на тему «Участь ВПО у місцевих виборах» була проведена у спільноті переселенців, які з 2014 року проживають в Сумському геріатричному пансіонаті війни та праці. На сьогодні в цій комунальній установі постійно живуть десять переселенців, усі вони похилого віку. Учасники заходу дізнались про зміни в законодавстві, які надають їм нарешті можливість обирати місцеву владу в громаді, де вони проживають вже більше п'яти років⁶.

⁶ Окремо пропонуємо ознайомитися з ситуацією, яка нині скалася навколо [скасування місцевих виборів](#) у Донецькій та Луганській областях.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

- 30 липня відзначають Всесвітній день захисту жертв торгівлі людьми; у [цій статті](#) наведено поради наших фахівців про те, як розпізнати потенційних вербувальників та не стати їх жертвою.
- Усі ці роки Україна приймала різноманітні законодавчі рішення на захист ВПО, однак державну політику у сфері захисту переселенців не можна назвати системною та ефективною. Відтак, інтеграція ВПО зіштовхується з рядом проблем, які нині повною мірою не врегульовані. Чому так вийшло – [розбирався наш аналітик з Дніпра](#).
- Приймальня у Маріуполі [пояснює](#) порядок отримання аліментів від батька, який залишився на непідконтрольній території.
- Сумська приймальня [підготувала матеріал](#) на тему підвищення розміру прожиткового мінімуму з 01.07.2020 р., від якого залежить розмір багатьох соціальних виплат, в тому числі й «переселенських грошей».

Студентка юридичного факультету, що втекла з окупованої території, допомагає Дніпровській приймальні в правозахисній та просвітницькій діяльності

Програма/УГСПЛ рада мати серед наших юристів безоплатної правової допомоги таку сповнену ентузіазму, працьовиту та віддану пані. У статті BBC Ukraine за цим [посиланням](#) розповідається історія Віталії, яка відмовилась жити під гнітом страху.

Інфографіка щодо результатів роботи громадських приймалень

Програма USAID «Права людини в дії» продовжує звітувати про надану правову допомогу в постраждалому від конфлікту та окупації регіоні – пропонуємо дані за [червень](#), [липень](#) та [серпень](#) 2020 року із тематичним, регіональним та гендерним розподілом.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬСКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

ПРОСУВАННЯ ПРАВ ЛЮДИНИ ТА НАВЧАННЯ В СФЕРІ ЇХ ЗАХИСТУ

УГСПЛ продовжує організацію навчальних заходів з прав людини, а також бере участь в розробці комплексної національної політики в галузі освіти у сфері прав людини. Ця діяльність здійснюється в рамках Всеукраїнської освітньої програми «[Розуміємо права людини](#)» (РПЛ)⁷, яка в даний час є єдиною неформальною системою освіти, що має матеріальну базу для своєї діяльності – Освітній дім прав людини в Чернігові (ОДПЛ-Чернігів).

Програма виступила співорганізатором⁸ вебінару з підвищення професійних навичок журналістів

Мета [заходу](#) – покращення розуміння термінології та нюансів, пов'язаних з тематикою збройного конфлікту та окупації в Україні. Його учасники ознайомилися з нормами МГП, навчалися розрізняти види збройного конфлікту і визначати статус їх учасників, а також дізнавалися про специфіку збору та подачі інформації про воєнні злочини і злочини проти людяності. Однією з головних ідей заходу було те, що правильне висвітлення конфлікту в ЗМІ допоможе сформувати неспотворене розуміння подій війни, яку веде проти України Кремль, не тільки серед вітчизняної аудиторії, але й за кордоном.

Освітній фест прав людини 2020

Фест – це не тільки просвітницький захід, але і подія, що надихає, як про неї кажуть організатори з ОДПЛ-Чернігів⁹. Для тих, хто не був на фестивалі, але хотів би долучитись до цього руху у майбутньому або просто дізнатись, чим саме надихалися учасники, інколи навіть під час обговорення не таких вже радісних тем, пропонуємо [ось це посилання](#) та добірку заходів, проведених безпосередньо за участі нашої Програми:

- ✓ Перший захід відбувся у форматі [майстер-класу](#), під час якого правозахисники ділилися з українськими освітянами рекомендаціями щодо викладання окремих питань, пов'язаних з агресією Росії на Донбасі.
- ✓ Пізніше спільно з представниками Коаліції «Справедливість заради миру на Донбасі» відбулись [презентація](#) видання «Місто, з якого почалася війна» та дискусія про порушення прав людини під час окупації Слов'янська у 2014р.
- ✓ Потім відбулась [дискусія](#) «Пам'ять про війну, що триває», головним спікером якої був курівник Центру документування УГСПЛ/Програми Олексій Біда. Окрім професійних знань, Олексій розповів і про свій власний досвід, який він отримав під час окупації Луганська та переміщення на неокуповану територію.

⁷ Заснована в 2007 році, програма спрямована на інкорпорування цінностей та принципів прав людини в систему формальної освіти, а також розвиток неформальної освіти прав людини, таким чином сприяючи культивуванню культури прав людини, зміцненню поваги до верховенства права в Україні, сприянню міжкультурному порозумінню та принципам мирного вирішення конфліктів. Наразі РПЛ нараховує понад 3500 випускників зі всієї України.

⁸ Вебінар відбувся завдяки спільному проекту Інформаційного прес-центру та міжнародної організації Internews, яка впроваджує «Медіюну програму в Україні», а також Програми «Права людини в дії». Обидві програми фінансуються агентством США з міжнародного розвитку (USAID).

⁹ Спонсорований USAID у 2014-2017 роках.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬСЬКА
ГЕЛЬСІНЬСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

- ✓ Наприкінці відбулась тепла і продуктивна [зустріч](#) з випускниками освітніх курсів УГСПЛ/Програми, де говорили про перехідне правосуддя, механізмам притягнення до відповідальності в умовах збройного конфлікту, розмежовували міжнародне гуманітарне право та міжнародне право прав людини.

Стратегія громадянської освіти має також відповідати інтересам жителів тимчасово окупованих територій, вважають правозахисники

Експерти УГСПЛ/Програма долучились до розробки проекту Стратегії розвитку громадянської освіти на період до 2030 року та проекту Плану заходів щодо її реалізації (розроблені на виконання пункту 2 розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 жовтня 2018 р. № 710-р «Про схвалення Концепції розвитку громадянської освіти в Україні», де не згадуються жителі тимчасово окупованих територій). Робота тривала в [рамках експертної групи](#) під егідою Міністерства освіти і науки України.

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНЬСКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

ГОЛОВНІ НОВИНИ В СФЕРІ ПРАВ ЛЮДИНИ

Звіти Верховного комісара ООН, що зачіпають питання Криму та східної України

- Управління Верховного комісара ООН з прав людини оприлюднило [попередній звіт](#) Генерального секретаря (згідно з резолюцією 74/168 Генеральної Асамблеї ООН) під назвою «Ситуація з правами людини в Автономній Республіці Крим та місті Севастополь, Україна» за період з 1 липня по 31 грудня 2019 року.

У нашій публікації експерти УГСПЛ/Програми USAID [навели](#) найбільш розповсюджені типи порушень, що відбуваються сьогодні в Криму, та підтримують заклик до Кремля утримуватись від порушення норм МГП.

В світлі цього також доречно нагадати, що Кремль продовжує систематично залякувати незгодних з окупаційним режимом громадян, в основному, кримських татар, висуваючи їм сфабриковані звинувачення – [посилання 1](#), [посилання 2](#), [посилання 3](#). Правозахисники вважають, [щонайменше 100 осіб](#) знаходяться у катівнях РФ.

- В новому звіті Управління Верховного комісара ООН з прав людини за квітень 2014 – квітень 2020 року [зазначається](#), що під час кримінальних проваджень, пов'язаних із збройними конфліктами на сході України та в тимчасово окупованому Росією Криму, були поширеними такі порушення прав людини як незаконні та свавільні арешти і затримання, навмисно затягнуті судові процеси, відсутність доступу до адвоката, застосування катувань та жорстокого поводження, а також відсутність ефективних засобів правового захисту.

29 серпня відновили роботу пункти пропуску на адміністративному кордоні з тимчасово окупованим Кримом

Кримські КПВВ знов працюють, але без підтвердження відсутності COVID-19 (за допомогою відповідного тесту) для в'їзду з Криму доведеться пройти самоізоляцію. Більше інформації щодо оновлених правил перетину, закликаних запобігти поширенню пандемії, можна знайти у [цьому пості](#).

Нагадаємо, раніше правозахисники вже висловлювали [спільну точку зору](#) щодо дискримінаційних та антиреінтеграційних наслідків обмеження перетину КПВВ, а також Урядові було надано [рекомендації](#) щодо покращення ситуації.

Досі не створено переговорної платформи з питань деокупації Криму, але українська влада поки що демонструє послідовність у бажанні змінити це

В недавньому виступі Президент Зеленський [наголосив](#), що деокупація Криму така ж важлива, як і повернення Донбасу, а також що наразі немає жодного дійсно дієвого переговорного майданчика з питань Криму, але це буде виправлено. В той же час Прем'єр-міністр Шмигаль [зазначив](#), що Міністерство закордонних справ України закінчило роботу над концепцією спеціального міжнародного формату щодо Криму.

Варто зазначити, що УГСПЛ/Програма спільно з партнерами протягом багатьох років виступає за розробку спеціальної стратегії повернення півострова зі створенням окремої

USAID
ВІД АМЕРИКАНСЬКОГО НАРОДУ

УКРАЇНЬКА
ГЕЛЬСІНСЬКА
СПІЛКА З ПРАВ
ЛЮДИНИ

переговорної платформи щодо цього – ось, наприклад, запропонована [“Концепція нового формату переговорів та задіяння нових правових механізмів для розв’язання збройного конфлікту з Російською Федерацією та повернення окупованих територій України”](#). Іншими словами, правозахисники готові поділитись власними напрацюваннями та досвідом.

Цей дайджест було розроблено завдяки щедрій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) в рамках програми «Права людини в дії», яка виконується Українською Гельсінською спілкою з прав людини. Зміст публікації не обов’язково відображає погляди USAID/Уряду США.

У світі, USAID є однією з провідних установ у сфері розвитку, яка виконує роль каталізатора цих процесів та допомагає досягати позитивних результатів. Діяльність USAID є проявом доброчинності американського народу, а також підтримує просування країн-отримувачів допомоги до самостійності та стійкості та сприяє забезпеченню національної безпеки та економічного добробуту США. Партнерські стосунки з Україною USAID підтримує з 1992 року; за цей час, загальна вартість допомоги, наданої Україні з боку Агентства, склала понад 3 млрд. доларів США. До поточних стратегічних пріоритетів діяльності USAID в Україні належать зміцнення демократії та механізмів досконалого врядування, сприяння економічному розвитку та енергетичній безпеці, вдосконалення систем охорони здоров’я та пом’якшення наслідків конфлікту у східних регіонах. Для того, щоб отримати додаткову інформацію про діяльність USAID, просимо Вас звертатися до Відділу зв’язків з громадськістю Місії USAID в Україні за тел. (+38 044) 521-57-53. Також пропонуємо завітати на наш вебсайт: <http://www.usaid.gov/ukraine>, або на сторінку у Фейсбук: <https://www.facebook.com/USAIDUkraine>.

Програма USAID «Права людини в дії», контактна інформація:

Українська Гельсінська спілка з прав людини

вул. Фролівська, 3/34, Київ, Україна

тел.: +38 044 485 17 92, факс: +38 044 425 99 24

Електронна пошта: t.tsymbriivskyi@helsinki.org.ua, веб-сайт: <http://helsinki.org.ua/>